

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Tractatus De Fiducia In Deum Plurimas Et Utilissimas pro
vitâ spirituali instructiones Continens, Præcipue Ad
Obtinendam magnam animæ quietem, & afflictiones
quascunque ingenti cum solatio & fructu ...**

Dusault, Nicolas

Coloniæ Agrippinæ, 1660

Caput III. Tertium motivum ductum ex vanitate mundi & confusione eorum
qui mundo fidunt.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-50333](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-50333)

CAPUT III.

Tertium motivum ductum ex vanitate mundi & confusione eorum qui mundo fidunt.

§. I.

Illustre Testimonium vanitatis mundi.

Vanitas vanitatum dixit Ecclesiastes. Vanitas vanitatum. & omnia vanitas Ecclesi. Hæc fuit quondam oratio Regis & hominum sapientissimi & regum potentissimi. Mundum appellat ipsam vanitatem, quasi hæc illi non specie tenus aut fortuito duntaxat accideret, sed hæc esset ejus natura atque essentia. Repetit idem verbum facile quinque diversa inflexione alterum alteri necens more Hebræorum apud quos ille loquendi modus vices superlativorum fungitur, ut significet mundum nihil aliud esse quam rem vanam & vanarum rerum omnium quæ exprimi possunt, vanissimam. His vero talibus verbis utitur Ecclesiastes perfectissima præditus cognitione atque experientia maxima. Illa enim protulit, postquam omni voluptate & delicijs quæ ex amplissimis hujus vitæ bonis percipi possunt, affluxisset. Postquam ædificasset sibi domos ex Jaspide

& lapidibus pretiosis, tantamque præcipuam
 copiam argenti in Hierusalem quasi lapidum
 2. Par. 9. Nomen sumit Ecclesiastæ sive divini
 Oratoris ut ostendat verba sua non velut ho-
 minum ab hominibus judicanda, sed ut ver-
 ba Dei accipienda esse. Nonnulli etiam ante
 pretum notant priusquam ea pronuntiare
 convocasse multitudinem sapientum
 temporis ut se concionantem audirent. De-
 nique Rex fuit divinitus electus, ut esset no-
 mine regum & mundi prodigium in cogniti-
 one veritatum naturalium & supernaturalium.
 Quare credibile non est tantum Monarcham
 tam longa experientia edoctum tam copiose
 luce cœlesti illustratum in tam celebri homo-
 num frequentia velut organum sancti Spiritus
 loquentem quidquam citra veritatem
 exaggerasse. Proinde ejus de vanitate mundi
 testimonium, quantumvis paradoxum ve-
 deatur tamquam verissimum oraculum re-
 stimari debet.

§. II.

Quare homines mundo fidant.

QUæ cum ita sint qui fieri potest ut nihil
 minus homines sic adhæreant huic vani-
 tati? An non sufficit tantæ testimonium auto-
 ritatis ad cognoscendam veritatem & renun-
 tian-

tiandum vanitati? Agnoscenda est sane cum Philone; nescio quæ mentis nostræ hac in re illatio ac stupiditas. Et quidem omnis nostra cæcitas ex quotidiano rerum temporalium usu ex nimia cum illis consuetudine provenire videtur, illæ perpetuo obijciuntur sensibus nostris, occupant cogitationes atque ita dementant ut plus illis fidamus, quàm ipsi Deo tametsi illarum perfidiam sæpius experiamur. Verum S. Chrysostomus in quadam epistola perversum hunc nostrum agendi modum adscribit ignorantia veritatis divini illius oraculi, nec dubitat affirmare si vel modicum in nobis esset sapientiæ lumen, fore, ut omnium illud parietibus insculperetur & superliminaribus ædium, inscriberetur vestibulis virorum ac mulierum, exararetur literis aureis in locis publicis ut perpetuo oculis intuentium expositum admoneret unumquemque ne se sineret fucatâ mundi specie, fallacibusque decipi pollicitationibus. Addit deinde. Oportet quotidie salutare illud carmen & in prandijs & in cœnis & in conventu unumquemque proximo suo canere & à proximo suo libenter audire: *Quia vanitas vanitatum & omnia vanitas*, Verè nihili à nobis mundus æstimaretur, si semel nobis esset persuasum, illum aliud nihil esse, quàm vanitatem,

H s

ejus

eius honores, voluptates, delicias & divitias, & bona, quæcunque possidet, fallacias esse & illusiones, & quanto plura promittit, tanto magis sui amatores deludere.

§: III.

Vana mundi promissiones.

IN hanc rem nonnulli interpretes eruditè explicant illa verba Cantici Canticorum. *Murenas aureas faciemus tibi* Cant. I. Septuaginta verterunt. *similitudines auri*, atque absentias auri; quæ duæ postremæ versiones idem significant; nam similitudo auri non est aurum, ac proinde necesse est ut inde aurum absit, ubi eius similitudo adest. Mundus igitur sui studiosis promittit picturas & umbras bonorum, quibus illi tanto studio inhiant, sed insigniter decipiuntur. Nec tamen toties delusi, desistunt miseri spem suam & fiduciam in illo ponere. Super hoc non minus disertè quam subtiliter discurret S. Augustinus ostendens omnia; quæ in mundo videntur bona, similitudines esse & figuras bonorum, nec aliter se habere, quàm quæ videmus in speculo in quo, quæ apparent, non insunt, sed sors posita intuituum oculis specie tenus duntaxat repræsentantur; atque adeo quod Apostolus scribit ad Hebræos quamvis alio sensu

omnia

omnia contingebant illis in figura. accommodari verè potest rebus mundanis quæ adumbrata instar picturæ apparent, nihil in se habentes solidi, velut pergula pictoris, nihil veri, ficta omnia exhibet. Consolationes tuæ, ô insane mundi amator, voluptates tuæ: opes tuæ, ac honores, imagines sunt honorum, quæ tu jactas; hac te falsâ deludit imagine mundus, nec enim donare potest aliud quam umbras: quousque ergo miser insanis, ut illi fidas? Scite Ausonius Poëta eadem bona comparat umbris uvarum in aquâ relucentium; *Tremat absens pampinus & vitreis vindemia turget in undâ, adnumerat viuides delusus navita vites.* Si quis ergo vectorum apparentes umbras pro veris uvis vellet decerpere, nunquid se omnium risibus exponeret? *Domine Deus, orat Propheta, averte oculos meos ne videant vanitatem.* Alia versio habet: *pertransire fac oculos meos, ne videant vanitatem.* O divine sol cordium, illumina oculos mentis meæ, ut intimè pervadam ipsum nihilum creaturarum ne umquam decipiar vanis earum & falsis imaginibus! Margaretha Lotharingæ Ducissa Alanfonia tam virtute quam sanguine illustris fœmina jam tum anno ætatis suæ trigésimo, suorum quindecim extulerat, totiesque mutato habitu sumens

lugubrem pro symbolo usurpavit hæc verba
Vanitas vanitatum & omnia vanitas. Eadem
 moriens sic Deum allocuta narratur in eius
 vita: O Conditor & Redemptor meus, quid
 mihi nunc proderit nobilem, divitem ac po-
 tentem fuisse in hoc mundo, si non pro eo
 ac par erat serviverim tibi! Sponsus in Can-
 ticis postquam dixisset: *marisulas aureas fa-*
ciemus tibi: subdit *vermiculatas argenteo.* Ubi
 alij legunt, *cum punctis argenti.* Ita quoque
 mundus promittit amatoribus suis: Dabo vo-
 bis similitudines & absentias auri cum pun-
 ctis argenti, Duobus verbis video: mihi aliud
 declarare mysterium ex quo cognoscamus
 vanitatem hujus impostoris. Nam vulgare
 dictum sed verissimum, omnes mundi dig-
 nitates ad unum tendunt punctum, & recte
 nominari possunt punctum, aut si quid mi-
 nus est puncto. Id quod ansam præbuit qui-
 busdam Philosophis perstringendi ambitio-
 forum hominum vanitatem, qui quotidie in
 puncto pro puncto inter se digladiantur. Nam
 secundum Mathematicos verè totus terra
 globus puncti instar se habet ad molem uni-
 versi; omnis gloria mundi punctus honoris
 est, omnis vita, etiam si octingentorum vel
 nongentorum sit annorum, qualis fuit pri-
 morum hominum, momentum est, imò ut

Sa-

Sapiens ait, *in nihilum computabitur*, Sap. 3.
Gaudium hypocrite, ut unus ex amicis Job,
ad instar puncti c. 20. Tertullianus oblecta-
 menta voluptuosorum appellat momenta li-
 bidinum. Et sicut secundum doctrinam Ari-
 stotelis, indivisibile additum indivisibili non
 facit majus, sic omnes mundi voluptates, di-
 vitiae, ceteraque bona, quæ non nisi atomi &
 puncta sunt, simul sumpta non nisi unum
 punctum efficiunt. En præclaras mundi pro-
 missiones ! nimirum modicum adulterini
 auri & puncta aliquot argenti quæ si conjun-
 gantur, nescio utrum plus nihilo, an nihilum
 constituent. Sic in præsentis rerum statu delu-
 dit diligentes se mundus, quos aliquando æ-
 ternum miseris, ut paulo post dicitur, igno-
 minia tradet sempiternæ. Guilielmus Pari-
 sensis Episcopus Vir magnus doctrinâ ac
 virtute, mundi felicitatem, somnialem vo-
 cat, secutus Davidem qui de divitiis lo-
 quens, *dormierunt inquit, somnum suum : Et
 nihil invenerunt omnes viri divitiarum in
 manibus suis*, psal. 75. Adjungit Seneca philo-
 sophus, ipsæ voluptates eorum trepidæ & va-
 riis terroribus inquietæ sunt subitque, cum
 maxime exultant cogitatio hæc : *Quam diu,
 &c De brevitate vitæ*, c. 16.

H * §. IV.

Illustria duorum exempla mundi renuntiationum amori.

Theodorus quidam nobili loco natus cum quodam die videret domi patris ingentes fieri apparatus ad peragendam magnificè nescio quam celebritatem, considerans vesperam diei, finem festivitatis istius allaturam, abdidit se in secretiore domus parte multisque suspiriis & lacrymis mundanæ vanitatem deplorans statuit illi valedicere, & pompam ejus cum religiosâ veste vitæque commutare, id quod brevi post perfecit à S. Pachomio in disciplinam susceptus. *In vita PP.* Narratur in chronicis Ordinis S. Dominici de Rolando quodam Cremonensi Doctore per celebri, qui consumpto una cum amicis suis festivo quodam die in multâ lætitiâ & variis oblectationibus; Demum nocte appetente secessit tot cogitationum volvens in pectore fluctus, quot fuerat interdum recreationibus delinitus. Quò recidère, dicebat apud se, ista mundi oblectamenta, quibus hodie abundavi? ubi nunc festivæ epulæ, delicatum vinum, joci, lusus, & saltus Societateque illa familiarium iucundissima, unde tantam percepi voluptatem, & hæc ipsa voluptas quo

quo devenit? Ex hac cogitabundâ tranfactæ
diei repetitione cognovit quod omnia mun-
di bona, revera tandem ad nihilum deveniant
tamquam aqua decurrens, ut loquitur regius
vates psal. 57. Itaque decrevit deserere impo-
storem mundum, & totum se mancipare
Deo, illique in religioso S. Dominici ordine,
reliquo vitæ tempore deservire. Hoc sane
modo magnus hic vir sapienter illusit delu-
sori suo. Utinam omnes ii qui illum in cap-
tandis hujus vitæ delectationibus imitantur,
in suscipiendâ quoque penitentiâ æmulentur
renuntiantes vanitatibus mundi, à quò quo-
tidie produntur & perduntur, atque spem om-
nem in Deo solo ponant, à quo decipi
nunquam possunt.

§. V.

*Quanto opere homines fugiant con-
temptum sui.*

Quemadmodum nihil est hominibus iur-
cundius acceptiusque honore & secun-
dâ nominis æstimatione, ita nihil ingratius
detestabiliusque contemptu & calumniis. Ad
hoc probandum facit quod historiographi
Galliæ narrant, respondisse quemdam egre-
gium belli ducem Carolo 7. Francorum Re-
gi, cui cum is singulari diligentia & constan-
ti fidelitate serviret, Rex illum tam pro me-
ri-

rito ejus quam pro suo in illum propenso
 fectu mirificè diligebat. Quare cum eum
 bi tam arctè conjunctum crederet ut nulli
 illecebris, nullaque violentia à se disjung
 posse putaret, quæsit aliquando ex eo, que
 tandem res posset ipsum abs se abalienare
 cui respondit: unus contemptus despectu
 que mei. Itane, subjunxit Rex, contemptus
 aliquis tui tantum apud te valebit? Sic est, ad
 jecit alter; & hoc velim, mi Rex, tibi persua
 deas, ita me majestati tuæ deditum, ut nullis
 unquam me blanditiis, nullis opum dignita
 tumque promissis omnes hostes tui in suas
 partes possint pertrahere abstractum à tuis
 Illud præterea mihi affirmanti credas, ita
 me animo comparatum, ut quicumque
 te casus involvet, idem involvet me te
 cum, una erit utriusque fortuna, ni
 hil fidem meam tibi obstructam dissoluet, ni
 hil amoris in te mei ardorem imminuet, ne
 dum extinguet; tecum vivere, pro te emori
 cupio. Verum mi Rex, unica mei contempto
 quæ forte nominis mei gloriam obscuras,
 tantum apud me valeret ut non dubitarem
 micitiæ nostræ renuntiare, & perfugere ad
 hostes tuos multo promptius quam si propo
 sitis omnibus mundi bonis ab iisdem invita
 rer. Eadem historia refert de Francisco hujus
 romi-

I. 4. 1.

nominis primo, quod post infelicem ad Paduam pugnam, licet ingenti esset animi dolore oppressus, ad matrem tamen consolandam scripserit in hanc sententiam: *omnia perdita sunt, salvo honore*. Pro eo enim habebat generosus hic princeps, quando nullius ipse negligentiae nomine accusari posset, nec proinde justam incurere hominum contemptionem ob devicti exercitus sui interuersionem, servasse se omnia servato honore suo.

§. VI.

Confusio eorum qui fidunt mundo potius quam Deo.

Sigitur verissimum est tam cupidos esse honoris homines tam abhorrentes à contemptu, ut qui maxime, quo tandem animo ferent fatalem illam ignominiam omnium maximam, quæ manet eos qui innixi favoribus humanis, aut propriis freti viribus, non nisi Deo, Deum deseruerunt, ideoque ab eo deserentur despecti & abjecti, abominabiles facti Angelis, exosi hominibus, derelicti à tota rerum creaturarum universitate? *Deus contemnit eos qui hominibus placent, confusi sunt, quoniam Deus spreuit eos psal. 52.* Injuriam longè maximam Deo irrogas ingratislime mortalium, quisquis limum terræ, fumum & vaporem evanidum, saccum vermium & brachium

brachium carneum præfers ejus infinitæ potentia ac majestati. Hujusmodi injuriam inultam feres, extremis suppliciis vindicandam? An ignoras Deum esse justissimum vindicem severissimum? An ignoras sapientissimam ejus potentiam, cui omnia servantur pro nutu ac beneplacito suo, quâ quibusque causis ad quoslibet producendos effectus facillimè utitur, nec unquam intento frustratur eventu. Experientiâ quotidianâ videmus desideria multorum & negotia quæ prudentissimè concepta, rectissimèque videbantur ordinata, ab eo impediri ac everti ad confusionem eorum à quibus erant sine Dei consilio voluntateque suscepta. *Dominus dissipat consilia gentium reprobat autem cogitationes populorum & reprobat consilia principum.* psal. 32. Quæ nimirum non sunt conformia castissimæ ejus providentiæ, idque agit tam dextrè & feliciter, ut sæpenumerò quæ frustra videntur, confundant mundi prudentiam, fortis vincatur in fortitudine sua, & astutus capiatur in astutia sua, non enim est fortitudo, non est prudentia, non est *consilium contra Dominum*. Ipse infatuavit Consilium Abiaroni datum ab Achitophèle clarissimo omnium ætatum Davidis consiliario, cujus erat *consilium*

*consilium quod dabat teste scripturâ, quasi si
 qui consuleret Deum. 2. Reg. 16. Ipse dissipavit
 consilium Jeroboami, qui sollicitus confir-
 mare sibi suisque posteris regnum, abstra-
 cto à veri Dei cultu populo adorandos pro-
 posuerat duos vitulos aureos. 3. Reg. 12. Ipse
 irritam reddidit prudentiam Pharaonis, qui
 credidit posse se nomen nationemque dele-
 re Hebræorum, præcipiendo ut quidquid ex
 eis masculini sexus natum fuisset, projiceretur
 in flumen, submergendum Nilo. Exod. 1.
 Ipse frustravit impias spes synagogæ princi-
 pum qui putabant damnato JESU Christo ad
 ignominiosissimam mortem, posse se nascentem
 Christianam religionem in ipsis velut in-
 cunabulis extinguere, & hac ratione Rem-
 pub. suam tueri contra Romanos. Verùm ita
 Deus cuncta disposuit ipsisque mediis quæ
 politici illi ad suum finem consequendum
 excogitarant, usus obtinuit omninò contra-
 rium. Nimirum, *qui habitat in calis irridebit
 eos & Dominus subsannabit eos.* psal 2 Et verò
 decet divinam majestatem, ut quibus armis
 sacrilegi mortales divinum conantur hono-
 rem oppugnare, iisdem victi suo excidant, da-
 ti in opprobria & ignominiam æternam, quæ-
 que contra Deum impiè jacula jaciunt, in eo-
 rum capita decidunt. Jam verò non solum
 Deus*

Deus ridebit in interitu eorum, qui spe
 in hominibus ac infanis falsis rerum crea-
 rum, quanquam illa Dei irrisio & sublatio
 tantum excedat omnem aliam quae fieri
 potest, quantum infinita ejus magnificentia
 incomparabiliter major est omni eo, quod
 Deus non est. Verum etiam Universi ordines
 caelestis hierarchiae atque omnium hominum
 cujuscunque aetatis, caeli quoque ac elem-
 ta, daemones ipsi & damnati, licet ejulantes
 criminis rei, conspirabunt cum Deo, & ride-
 debunt insensatos istos eorumque similes
 qui maluerunt inniti baculo arundineo, quam
 columnis firmamenti, qui vanitatem crea-
 rarum praetulerunt veritati & virtuti Crea-
 toris. Sic fiet hujusmodi, uti praedixit Propheta
*Super eum ridebunt & dicent: ecce homo, qui
 non posuit Deum adiutorem suum, sed speravit
 in multitudine divitiarum suarum & proce-
 lavit in vanitate sua.* Itaque non curia tantum
 caelestis universa, sed omnes insuper inhabi-
 tantes triplicis mundi regionis caeli, terrae
 orci, iusti & impii, homines & Angeli sub-
 sannabunt & dicent hominibus istis intem-
 perantibus in illos digito: *Ecce homo qui non posuit Deum
 adiutorem suum.* Nec solum ad tempus sub-
 brium se videbunt omnium in circuitu, sed
 opprobrium dabuntur sempiternum omnibus
 mundi & vanitatis amatores. §. VII.

§. VII.

*Huic confusioni ipsi mundi amatores causam
præbent.*

ET verò re bene consideratâ digni sunt ir-
risione æternâ quotquot eò insanissimæ
impietatis progrediuntur, ut cum diffiden-
tia Divinæ potentia ipsi ad succurrendum
non modo semper paratissimæ; sed multis
etiam certissimisque titulis oppignoratæ, ut
sic loquar, non verentur mendicare a creatu-
ris nescio quam vanam fragilemque opem.
Quid est hoc aliud quam velle anchoram na-
vigii figere in aere aut flatu ventorum, cum
nullo negotio jaci posset in continentem, aut
firmam rupem, atque omninò proximam?
Idem est ac si quis armaturus exercitum, ca-
taphractum, iuncos pro lanceis & festucas
traderet pro gladiis, aut in cineres daturus
montem Olympum scintilla stuppæ accede-
ret. Quis non rideret tam insanum & vanum
conatum? Hoc ipsum indicare videtur pro-
pheta, cum ait: *Erit fortitudo vestra quasi fa-
villa stuppæ, & opus vestrum quasi scintilla &
succendetur utrumque simul.* Isai. 1. Quam
multis hoc accidit, qui diu noctuque volvunt
animo, qua ratione possint augere divitias, fi-
nes proferre imperii sui, reportare victoriam
ali-

aliquam, dignitatem speratam obtinere
 posteaquam omnem adhibuerunt conatibus
 dies multos adulationibus, noctem vigiliis
 consumpserunt, oleum & operam sepe
 disse experiuntur. De huiusmodi loquitur
 Propheta. *Concipietis ardorem & parietis
 pulam.* Isai. 31. Tales enim sunt vires, talia sunt
 auxilia quæ præstant creaturæ; imò nihil
 potius dicendum est cum eodem propheta
 59. *Confidunt in nihilo,* inquit, hoc est, fiducia
 suam ponunt in rebus fluxis & perituris. Quo
 inde sequitur? *Et loquuntur vanitates, consumpserunt
 laborem,* consumpserunt vitam & vires,
 res, corpus, & animam, nulli industria, nulli
 labori pepercerunt; quo fine? *Pepererunt iniquitatem,
 ova aspidum ruperunt, & tela araneæ
 texuerunt* Laborarunt sine ullo fructu
tela eorum non erunt in vestimentum, neque
*operientur operibus suis; opera eorum, opera
 stultitia & opus iniquitatis in manibus eorum,
 cogitationes eorum cogitationes inutiles: vanitas
 & contritio in vis eorum.* Hic exitus eorum
 nempe infelicissimus, superatà charybdi
 incidunt in scyllam, ex uno malo in aliud, donec
 nec ruant in interitum sempiternum. Quis se-
 nus non iudicet huiusmodi mortales omnia
 se fannis & ludibriis scientes volentesque
 exponere. O rex gloriæ Domine virtutum

I. 4.

ne permitte obsecro ut incidamus in ejusmo-
 di opprobria & confusionem! Ecce nec cælū
 nos retinet nec terra; renuntiamus sceptris &
 infulis, hominibus & Angelis, ut in te solo
 spem nostram colloceamus. Non parentes, nō
 amici, non filii, non fratres, non sorores po-
 terunt imminuere fiduciam, quam habemus
 in te! Pupillus & Orphanus sum ego super
 terram, inquebat S. Bernardus ser. 15. in ps. 90.
Dominus susceptor meus & refugium meum,
Deus meus sperabo in eum: nec convertar aliō,
 de manu tuā accipiam escam meam fidens
 verbo tuo, quo promisisti quod enutries me.
 Si bona recipiam, tu donasti: si mala, tu libe-
 rabis me. Si consistant adversum me castra,
 & circumdent me inimici mei, si caro me ten-
 tet, si fremat diabolus; fortitudo mea & refu-
 gium meum tu es, quia tu solus idem perma-
 nes plenus sapientiā, plenus potentia, bonita-
 te, & misericordia erga eos, qui invocant
 nomen tuum: in te Domine speravi,
 non confundar in æternum.

* *

CAPUT